

KJBS, Filozofická fakulta UK v Praze

Doc. PhDr. Alenka Jensterle-Doležalová, CSc.

Vedoucí práce

Posudek

Bc. Magdalena Slezáková, *Ideologie, hra: tajemství: role slovinské moderní pohádky v letech 1945-1975*, Katedra jihoslovanských a balkanistických studií, FF UK, 2013

Kandidátka Magdalena Slezáková se v magisterské diplomové práci zabývá slovinskou moderní pohádkou v letech 1945-1975. Funkce pohádky ve slovinské poválečné próze zkoumá na příkladu devíti moderních pohádek pro děti a mládež: *Udarna brigada* (Anton Ingolič), *Zgode in nezgode kraljevskega dvora* (Milan Šega), *Drejček in trije Marsovčki* (Vida Pečjak), *Moj dežnik je lahko balon* (Ela Peroci), *Strah ima velike oči* (Marjan Marinc), *Kosovirja na leteči žlici* (Svetlana Makarovič), *Potovanje v tisočera mesta* (Vitomil Zupan), *Deklica Delfina in lisica Zvitorepka* (Kristina Brenkova) in *Avtomoto mravlje* (Jože Snoj). V rozboru pohádky vychází z předpokladu, že existují tři typy autorských přístupů na příkladu slovinské moderní pohádky: 1.) moderní pohádka je fantazijní hra, 2.) moderní pohádka s přesahem (tajemstvím), nebo 3.) pohádka je v službách statní ideologie. Podle mínění autorky práce je rok 1975 pro tento žánr průlomový, protože se do tohoto roku vytvořil kánon slovinské pohádky, její vybraná díla představují hlavní zastávky ve vývoji dětské literatury.

Výzkum dětské literatury představuje významnou kapitolu v moderní slovinské literární vědě. Magisterská práce je pečlivě koncipovaná na více kapitol a podkapitol. Diplomová práce je rozdělená do dvou částí: a.) na první teoretickou část, ve které kandidátka Slezáková definuje žánr moderní pohádky a vysvětluje kontext poválečné slovinské literatury a i dětské literatury a zároveň podává i teoretické premisy pro analýzu textů; b.) na druhou analytickou část, kde pracuje s jednotlivými texty. Kandidátka v teoretické a metodologické části pečlivě shromáždila sekundární materiál ze slovinského, českého a obecně evropského prostředí. Koncepti dětské literatury kandidátka M. Slezáková velmi pečlivě vysvětlila na začátku práce. Kapitoly zpracovala s nadhledem a při tom prostudovala všechny dostupné prameny.

Přínosem jsou kapitoly, ve kterých analyzuje jednotlivá díla a tato část představuje i těžiště její práce. V analýzách je exponovaný hrdina, nebo jak zjišťuje kandidátka: typickou

postavou moderní pohádky je soudobé městské dítě. Zajímavé postřehy jí nabízí i zkoumání vztahu mezi reálným a fantastickým světem. Reálný svět je většinou zobrazen v podobě soudobého města a předměstí. I zde v závěru kandidátka Slezáková v dílech zjišťuje dvě možnosti tohoto vztahu: buďto se světy navzájem proplétají a ovlivňují nebo jsou odděleny a propojí je pouze hlavní postava, která se mezi nimi pohybuje. (s. 128) Jen někde jsou tyto analýzy podle předem daných pravidel trochu povrchní a až moc stručné, její metodologický koncept tím pádem trochu ztrácí svůj smysl.

Hlavní myšlenku, která vyplývá z těchto analýz, při tom kandidátka akcentuje v závěru. Moderní pohádka postupně opouštěla od ideologické indoktrinace dětského adresáta a směřovala k „odmítnutí koncepce autora jako nadřazeného, přezíravého učitele“ (s. 130). Naše připomínka a námitka je, že to byly dvě tendence, které můžeme najít i v slovinské próze pro dospělé. I v tomto případě se koncem padesátých let literatura odpoutala od ideologie a i zde se postupně měnil vztah k čtenářovi – nástupem modernismu a postmodernismu. Literatura už nebyla v službě ideologie národa a politické ideologie. Možná by kandidátka na konci mohla ještě více zdůraznit tyto paralely a nastínit paralelní vývoj.

Magisterská práce je velmi kvalitně a pečlivě napsaná a ukazuje i velkou míru samostatnosti. Některé poznatky jsou nové a cenné pro slovinskou literární vědu, která se zabývá literaturou pro mládež a děti. Tato magisterská práce zároveň na české vědecké půdě přispívá k lepšímu poznání slovinské literatury.

Práci doporučuji k obhajobě. Moje doporučená známka je výborně (1).

Doc. PhDr. Alenka Jensterle-Doležalová, CSc.

Praha, 21.1. 2013